

تَبِيرِ عِلْمَا جِخْلَا لَوْدَلِنِ وَاعْتِلَا سِلْجَمِ لَوْدَلِ سِ بِيْقْتَلَا تَبِيْه
GCC STANDARDIZASYON TEŞKİLATI (GSO)

GSO 2142/2011 (E)

اَثِيَارِ وَ عَرُوحْمَلَا تَعْنِصْمَلَا فِ اَعْلَاوِ تَبِيْذِغَلَالِ تَعْمَلَاتِ اَبْلِطْتَمَلَا
Genetiği Değiştirilmiş İşlenmiş Gıda
ve Yem için Genel Koşullar

ICS :67.050.00

Genetiği Değiştirilmiş İşlenmiş Gıda ve Yem için Genel Koşullar

GSO Yönetim Kurulu Onay Tarihi : 9/9/1432h (9/8/2011)
Yayın türü : Teknik yönetmelik

Önsöz

GCC Standardizasyon Teşkilatı (GSO), GCC üye devletlerinin Ulusal Standartlar Kuruluşlarından oluşan bölgesel bir teşkilattır. GSO'nun temel işlevlerinden biri, ihtisaslaşmış teknik komiteler (TK'lar) vasıtasıyla Körfez Standartları / Teknik yönetmelikler yayınlamaktır.

İşbu Teknik Yönetmelik, gıda ve tarımsal ürünler standartları için teknik bir komite olan Komite TK No (5) teknik programı çerçevesinde GSO tarafından hazırlanmıştır. Taslak Standart, Suudi Arabistan Krallığı tarafından hazırlanmıştır. Taslak Teknik Yönetmelik, ilgili ADMO, Uluslararası ve Ulusal yabancı Standartlar ve referanslara dayanılarak hazırlanmıştır.

İşbu Teknik Yönetmelik, GSO Yönetim Kurulunun, 9/9/1432h (9/8/2011) tarihli (14) sayılı toplantısında, GSO Yönetim Kurulu tarafından bir Körfez Teknik yönetmeliği olarak onaylanmıştır.

**Genetiği Değiştirilmiş İşlenmiş Gıda ve Yem
için Genel Koşullar**

1. KAPSAM VE UYGULAMA ALANI

İşbu GSO Standardı, belirli genetik modifikasyon teknikleri ile işlenmiş gıda ve yemler ile genetiği değiştirilmiş organizma (GDO) içeren veya GDO'dan üretilen; GDO'nun tek başına içerikteki ürünlerin %1'inden fazlasına tekabül ettiği veya tek içerik olduğu gıda ve yemler için geçerli genel koşullar ile ilgilidir.

2. TAMAMLAYICI REFERANSLAR

- 2/1 GSO 9 "Hazır ambalajlı gıda maddelerinin etiketlenmesi".
- 2/2 GSO 21 "Gıda tesisleri ve burada çalışanlar için hijyen yönetmelikleri".
- 2/3 GSO 323 "Soğuk ve dondurulmuş gıda ürünlerinin taşınması ve depolanması için genel koşullar".
- 2/4 GSO 382 "Tarım ve Gıda Ürünlerinde Azami Tarım İlacı Kalıntı Limitleri, Kısım 1".
- 2/5 GSO 383 "Tarım ve Gıda Ürünlerinde Azami Tarım İlacı Kalıntı Limitleri, Kısım 2".
- 2/6 GSO 168 "Kurutulmuş ve Konserve Gıda Ürünleri için Depolama Tesisleri Genel Koşulları".
- 2/7 GSO 839 " Gıda ambalajları – Kısım 1, Genel koşullar".
- 2/8 GSO 841 " Gıda ürünlerinde ve hayvan yemlerinde izin verilen azami mitotoksin limitleri – Afla toksinler".
- 2/9 GSO 1859 "Gıda Ambalajları – Kısım 2 Plastik Ambalajlar – Genel Koşullar".
- 2/10 GSO 988 "Gıda maddelerinde izin verilen radyoaktivite seviyesi limitleri".
- 2/11 GSO 1016 "Gıda maddeleri için mikrobiyolojik kriterler – Kısım 1".
- 2/12 GSO ISO 21572 "Besin maddeleri – Genetiği değiştirilmiş organizmaların ve türev ürünlerinin tespit edilmesinde kullanılan yöntemler – Protein bazlı yöntemler".
- 2/13 GSO ISO 21571 "Besin maddeleri – Genetiği değiştirilmiş organizmaların ve türev ürünlerinin tespit edilmesi için yapılacak analiz yöntemleri - Nükleik asit özütleme".
- 2/14 GSO ISO 21569 "Besin maddeleri – Genetiği değiştirilmiş organizmaların ve türev ürünlerinin tespit edilmesi için yapılacak analiz yöntemleri - Nitel nükleik asit bazlı yöntemler".
- 2/15 GSO ISO 21570 "Besin maddeleri – Genetiği değiştirilmiş organizmaların ve türev ürünlerinin tespit edilmesi için yapılacak analiz yöntemleri - Nicel nükleik asit bazlı yöntemler".
- 2/16 GSO tarafından onaylanacak olan, "Genetiği değiştirilmiş organizmaların ve türev ürünlerinin tespit edilmesi için yapılacak analiz yöntemleri – Numune alımı" hakkında GSO standardı.
- 2/17 GSO tarafından onaylanacak olan, "Genetiği değiştirilmiş ürünlerin risk değerlendirmesi ve izlenebilirliği için genel koşullar" hakkında GSO standardı.

- 2/18 GSO tarafından onaylanacak olan, “Genetiği değiştirilmiş ve işlenmiş tarım ürünleri için genel koşullar” hakkında GSO standardı.
3. TANIMLAR
- 3/1 CANLI ORGANİZMALAR
- Steril organizmalar, virüsler ve viroidler dahil olmak üzere, genetik materyali aktarma veya kopyalama becerisine sahip tüm biyolojik varlıklar anlamına gelir.
- 3/2 GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ / TASARLANMIŐ ORGANİZMA
- Genetik materyalinin, doğal şekilde çoğalma ve /veya doğal gen oluşumu ile değil modern biyoteknoloji ile değiştirildiği organizma anlamında kullanılır.
- 3/3 MODERN BİYOTEKNOLOJİ
- Aşağıdaki uygulamaları kapsar:
 - Rekombinant (çoğunlukla farklı biyolojik türlerden elde edilen) deoksiribonükleik asit (DNA) işlemi ve nükleik asitin doğrudan hücre organellerine enjekte edilmesi dahil olmak üzere, in vitro (deney ortamında) nükleik asit teknikleri; veya,
 - hücrelerin; geleneksel yetiştirme ve seleksiyonda kullanılan teknikler olmayan; doğal fizyolojik üreme veya gen oluşumu bariyerlerini aşan, taksonomik (cins) familya dışında füzyonu (birleştirilmesi).
- 3/4 BESİN AMAÇLI GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMA
- Besin maddesi olarak veya besin maddesinin üretiminde bir kaynak malzemesi olarak kullanılabilen bir GDO’dur; örn. mısır.
- 3/5 YEM AMAÇLI GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMA
- Yem olarak veya yem üretiminde bir kaynak malzemesi olarak kullanılabilen bir GDO’dur; örn. soya.
- 3/6 GDO’lardan ÜRETİLMİŐ
- Tamamen veya kısmen GDO’lardan türemiş, ancak GDO içermeyen (örn. mısır yağı).
- 3/7 KONVANSİYONEL (ALIŐILAGELMİŐ) GIDA VEYA YEM:
- Genetik modifikasyonun yardımı olmaksızın üretilmiş ve iyi bilinen bir güvenli kullanım geçmişi olan benzer gıda veya yem anlamında kullanılır.
- 3/ 8 İŞLENMİŞ GIDA VEYA YEM:
- İşlenmiş gıda, işlem gördüğü için, işlenmemiş (çiğ) halinden farklılık gösteren her türlü besin maddesi anlamındadır.
- 3/9 GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ İŞLENMİŞ GIDA
- GDO içeren, GDO’lardan oluşan veya GDO’dan üretilmiş olan işlenmiş gıdalar anlamında kullanılır (örn. patates ve domates).
- 3/9 GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ İŞLENMİŞ YEM
- GDO içeren, GDO’lardan oluşan veya GDO’dan üretilmiş olan işlenmiş gıdalar anlamında kullanılır.

4. GEREKENLER

Madde 2.1’de bahsedilen GSO standardında belirtilenlere hanel gelmeksizin, GD gıda ve yem etiketlerinde ve içindekilerde aşağıdaki gerekenler açıkça tanımlanacaktır.

4/1 GENEL KOŞULLAR

İşbu standart kapsamındaki gıda ürünleri ve yemler ile ilgili olarak, aşağıdaki koşullara uyulacaktır;

4/1/1 İthal edilen ülkede uygulamada olan etik kurallara uygun olmalıdır.

4/1/2 İnsan sağlığı, hayvan sağlığı veya çevre üzerinde hiçbir olumsuz etkiye neden olmayacaktır.

4/1/3 İkame edilmesi planlanan üründen, normal şekilde tüketimi besin açısından insanlar veya hayvanlar için sakıncalı/dezavantajlı olacak kadar farklı olmayacaktır.

4/1/4 Ürünün beraberinde, üretildiği ülkede tüketilmesine izin verildiğini kanıtlar nitelikte bir sertifika bulunması zorunludur.

4/1/5 Bir üründe, veya ürünün içindeki maddelerde, alerjen bir gıda veya içerikten, genetik modifikasyon / genetik mühendislik yoluyla elde edilmiş bir madde bulunursa, bu açık bir şekilde belirtilmelidir.

4/1/6 Tarım ilacı kalıntıları, Madde 2.4 ve 2.5’te verilen limitlere uygun olmalıdır.

4/1/7 Aflatoksin kalıntıları, Madde 2.8’de verilen limitlere uygun olmalıdır.

4/1/8 Radyasyon seviyeleri, Madde 2.10’da verilen limitlere uygun olmalıdır.

4/1/9 Mikrobiyolojik seviyeler, Madde 2.11’de verilen limitlere uygun olmalıdır.

4/1/10 Yukarıda bahsedilen koşulların yanı sıra, işbu standardın koşulları ile çelişmediği sürece, konvansiyonel (alışlagelmiş) emsali için belirtilmiş olan diğer tüm gerekenlere uyulması da zorunludur.

4/1/11 İzlenebilirlik ve risk değerlendirmesi, Madde 2.17’ye göre olmalıdır.

4/1/12 Genetiği değiştirilmiş çığ tarım ürünleri, Madde 2.18’de belirtilen GSO standardına uygun olmalıdır.

4/2 ETİKETLEME GEREKENLERİ

Madde 2.1’de bahsedilen GSO’da belirtilenlere, ve her bir ürünün kendisine ilişkin GSO standartlarında belirtilen koşullara hanel gelmeksizin, etiket üzerinde aşağıdakiler açıkça belirtilmelidir.

4/2/1 Eğer üründe birden fazla içerik maddesi varsa, içindekiler listesinde, ilgili ürünün hemen yanına parantez içinde, hangisi uygunsa, (genetiği değiştirilmiş) veya (genetiği değiştirilmiş – ürünün adı –den üretilmiştir) ibaresi, açıkça görünür ve kolayca okunabilir şekilde, aynı yazı tipi, yazı boyutu ve yazı rengi ile eklenecektir.

4/2/2 Eğer içindekiler kısmı kategoriye göre yapılacaksa, “genetiği değiştirilmiş – organizma adı – içerir” ifadesi veya “içeriğin adı”, “genetiği değiştirilmiş – organizma adı –ndan üretilmiştir” ifadesi, içindekiler listesinde, aynı yazı tipi ve

boyutu ile ve farklı bir renkle, kolay okunacak ve açık bir şekilde belirtilmelidir.

- 4/2/3 Eğer içindekiler listesi yoksa, “genetiği değiştirilmiş” veya “genetiği değiştirilmiş – organizma adı – ‘den üretilmiştir” ibareleri açık ve kolay okunur şekilde etikette yer alacaktır.
- 4/2/4 Etiketleme, gıdanın özellikleri hakkında, her konuda ama özellikle de ürünün yapısı, kimliği, bileşimi, üretim metodu, içindekiler ve üretim süreçleriyle ilgili, alıcıyı yanıltıcı veya yanlış yönlendirici olmamalıdır.
- 4/2/5 4.2.1 ve 4.2.2’de bahsedilen göstergeler, içindekiler listesine dip not olarak da verilebilir ve bu durumda, en azından içindekiler listesi ile aynı yazı tipinde/boyunda olmalıdır. Eğer içindekiler listesi yoksa, etiket üzerinde açıkça ve rahatlıkla okunabilecek şekilde yazılmalıdır.
- 4/2/6 Eğer gıda ürünü, son tüketiciye önceden paketlenmiş bir ürün olarak satılmıyorsa, veya en geniş yüzeyi 10 cm² ‘den daha az bir alana sahip küçük kaplarda önceden paketlenmiş olarak satışa sunuluyorsa, 4/2/1 ve 4/2/2’de gereken bilgiler, kalıcı ve görünür şekilde gıda satış alanında/rafında veya hemen yanında; veya ambalajın üzerinde, kolaylıkla farkedilir ve okunur şekilde belirtilmelidir.
- 4/2/7 Eğer gıda, konvansiyonel emsalinden farklı ise, etiketin üzerinde aşağıdakilere dair tüm özellikler belirtilmelidir:
- Terkip.
 - Saklama ve paketleme biçimi.
 - Besin değerleri veya besin etkileri.
 - Ürünün kullanım amacı.
 - Belirli topluluklara dair ifadeler (alerjisi olanlar için, vb.).
- 4/2/8 Eğer gıda ürününün bir konvansiyonel emsali yoksa, etiketin üzerinde ilgili gıdaların yapısı ve özellikleri hakkında bilgi yer almalıdır.
- 4/2/9 Eğer ürünün depolama, saklama, hazırlama veya pişirme şekli, mevcut muadiline eşdeğer değilse veya önemli ölçüde farklılıklar gösteriyorsa, kullanım talimatları bu ürünün üzerindeki etikette açık bir biçimde belirtilmelidir.
- 5- NUMUNE ALIMI :
- Numune alımı, GSO 2.16’ya göre ve her bir ürün için belirtilen GSO standardına göre gerçekleştirilir.
- 6- Analiz yöntemleri :
- Numuneler üzerinde analizler, GSO 2.12, 2.13, 2.14 ve 2.15’te bahsedilen yöntemlere göre yapılır.
- 7- PAKETLEME :
- Madde 2.7 ve 2.9’daki GSO’lara hâle gelmeksizin, ürün; temiz, yeterince sağlam, önceden kullanılmamış, ve ürünü kirletici özellikte olmayan ve kalitesini kötü yönde etkilemeyecek, uygun bir ambalaj ile paketlenmelidir.

8- Depolama ve taşıma :

Madde 2.3 ve 2.6'daki koşullara halel gelmeksizin, ürün, böceklerden, kemirgenlerden korunmuş, ve nemlilik ve yüksek sıcaklık olmayan bir ortamda depolanmalı/saklanmalıdır. Ürün, kalitesi korunarak, uygun şekilde taşınmalıdır.